

SLOVENSKO GEOLOŠKO DRUŠTVO V LETU 1957/58

Delo Slovenskega geološkega društva v letu 1957/58 kažejo poročila predsednika in odbornikov, ki so bila podana na 7. občnem zboru dne 30. oktobra 1958 v matematični predavalnici na univerzi.

V tem letu je odpadlo zborovanje Slovenskega geološkega društva, ker je odbor sklenil, da bodo le vsako drugo leto. Če pa bo v istem letu tudi jugoslovanski geološki kongres, bo zborovanje šele naslednje leto.

Poročilo predsednika

A. Ramovš

Delo Slovenskega geološkega društva je bilo v minulem letu usmerjeno predvsem v tri smeri: 1. Prirejanje strokovnih predavanj, diskusijskih večerov in ekskurzij, 2. populariziranje geologije, standard za geološko karto FLRJ in geološka nomenklatura, in 3. pouk geologije na srednji šoli.

Pri strokovnih predavanjih je doseglo društvo lep uspeh. V zadnjih letih smo imeli predavanja vsak mesec, medtem ko so bila letos v prvih mesecih že kar vsakih 14 dni. Predavanja bi se tako tudi nadaljevala, če ne bi precej referentov odpovedalo svojih referatov. Udeležba je bila kar zadovoljiva. Razen ožjih strokovnih smo priredili tudi dve poljudnoznanstveni predavanji, da bi tudi na ta način kar najbolj popularizirali geologijo. Obe predavanji sta bili lepo obiskani.

Društvo je na diskusijskem večeru in na posebni odborovi seji razpravljalo o Osnutku statuta Naravoslovne fakultete, predvsem o tistih poglavjih, ki zadevajo geološke študijske skupine. Večino naših pripomb je fakultetna uprava Naravoslovne fakultete tudi upoštevala pri končni redakciji statuta.

Ker so geološke ekskurzije zelo važne za strokovno izpopolnjevanje, je odbor sklenil, naj bi jih bilo vsako leto vsaj nekaj. Tako je bila lani po občnem zboru geološka ekskurzija na Lubnik, ki se je je udeležilo 29 članov društva. Razen geološke sestave in zgradbe ozemlja med Škofjo Loko in Lubnikom smo si ogledali zanimivo jamo Kevderc, ki je bila dotlej pomembna predvsem zaradi proda v njej. Sedaj je postala še zanimivejša zaradi bogatih najdb neolitika. V juniju letos smo priredili dvodnevno geološko ekskurzijo v Goriška brda skupaj z ogledom anhov-

ske cementarne in kamnoloma. Odbor je pripravil še dve geološki ekskurziji, eno v Polhograjske hribe, drugo pa združeno z ogledom geoloških razmer ob trasi avtomobilske ceste med Škofljico in severnim obrobjem Krškega polja.

Poleg strokovnih in poljudnoznanstvenih predavanj smo popularizirali geologijo še po radiu in v revijah. Izšla je tudi geološka številka Proteusa, tokrat drugič. Srednješolci so bili posebno veseli članka V. Osterčeve o dragih kamnih, ki je pridobil tudi blizu 20 novih naročnikov.

Kmalu bo izšla nova knjiga revije »Geologija«, kjer bo razvidna uspešna znanstvena dejavnost širšega kroga društvenih članov.

Geološki izleti v novi knjižni zbirki Mladinske knjige »Mladi geolog« so se zakasnili. Kljub velikemu prizadevanju se mi ni posrečilo, da bi dobili knjižico že v začetku letošnjega šolskega leta ali vsaj za ta občni zbor. Sedaj so začeli v tiskarni z lomljenimi korekturami in upam, da bo knjižica izšla še letos. Zrasla pa je še druga knjižica zbirke »Mladi geolog«, ki podaja geološki razvoj slovenskega ozemlja. Tako bo nova knjižica »Mladega geologa« uvod v drugo, ki bo izšla istočasno z njo, in v naslednje. V njih naj bi društvo pripravilo kar največ izletov iz vse Slovenije. Vsem, ki se zanimajo za naravo, bo to dober vodič, profesorjem na srednjih šolah pa učni pripomoček. To bodo obenem tudi prve take knjižice v Jugoslaviji, pisane v domačem jeziku.

V Mladinski knjigi so že izrazili željo, naj zbiramo gradivo za naslednjo knjižico takih izletov. Zato se obračam na vse člane društva, naj mislijo pri svojem terenskem delu tudi na to nalogo. Z vsaj enim prispevkom vsakega geologa, ki dela na terenu, bomo dobili dovolj gradiva za naslednjo knjižico. Srednješolskim profesorjem naravoslovja in geografije iz cele Slovenije pa bomo po izidu prve knjižice zelo hvaležni za predloge, katere ekskurzije so zanje posebno zaželeni.

Komisija za standard nove geološke karte Jugoslavije je končala svoje delo, ko je po posebnem diskusijskem večeru pripravila še pripombe za dokončno formulacijo standarda. V zvezi z delom te komisije so se pokazale različne nejasnosti glede uporabljanja geološke nomenklature in potrebe po poenotenju vsaj v slovenskem, če še ne v jugoslovanskem merilu. Zato je bila pri našem geološkem društvu osnovana komisija za geološko nomenklaturu, ki jo vodi doc. D. Kuščer. Več o delu te komisije boste zvedeli v njegovem poročilu. V letošnjem letu se je končno pričelo kartiranje za geološko karto Jugoslavije v merilu 1:50.000.

V minuli poslovni dobi je društvo posvečalo vso skrb pouku geologije v srednji šoli, kjer jo poučujejo sedaj v okviru prirodopisa.

Že na lanskem občnem zboru smo slišali, da je pripravljen prepotrebni učbenik za srednješolsko geologijo, ki ga je napisala članica odbora našega društva, prof. U s o v a. Danes lahko rečem, da bo učbenik kmalu izšel.

Tudi to leto smo bili v stiku z aktivom srednješolskih profesorjev prirodoписа ljubljanskega okraja. Na njihovi ekskurziji v Rakov Škocjan sem tolmačil udeležencem geološko zgradbo tamkajšnjega ozemlja. Na geološki ekskurziji v Črni kal in na Sočerb pod vodstvom asistenta Pavlovca so profesorji spoznali razvoj krednih in paleogenskih skladov, kakor tudi bivališče pleistocenskega človeka v Črnem kalu.

V zvezi z ekskurzijami aktiva menim, da bi bile verjetno bolj uspešne, če ne bi bile deljene v zoološke, botanične in geološke, marveč naj bi vsaj pri botaničnih sodeloval tudi geolog. Tako bi se naučili spoznavati vzročno zvezo med kameninsko podlago in rastlinstvom, obenem pa bi istočasno spoznavali geološke razmere. Ekskurzije bi bile tako bolj zanimive.

Ko že kaže, da smo premostili težave, ki so nastopile pri ponovni uvedbi geologije na srednjih šolah (učbenik, priročnik, tečaj), društvo z bojaznijo gleda v bodočnost, da ne bi nova šolska reforma znova odstranila geologije iz srednje šole. Zaradi tega je bilo društvo v stalnem kontaktu s šolskimi organi. Upamo, da ostane geologija vsaj v sedanjem obsegu v srednji šoli. Novo formiranim prosvetnim svetom bodo morala geološka društva iz vse države predočiti potrebo tega predmeta in zastaviti vse sile, da ne bi izpadel iz srednje šole. Naše društvo se je glede tega tudi že obrnilo na ostala društva v državi in na zvezo geoloških društev Jugoslavije, vendar doslej še ni bilo odgovora. Želim, da bi danes posvetili temu problemu še več pozornosti in da bi dal občni zbor novemu odboru napotke v tej smeri.

Geološko društvo je poskrbelo za študente geologije geološko prakso in se še nadalje zanimalo za možnosti zaposlitve za diplomirane geologe. Povem naj, da so doslej vsi diplomirani geologi dobili ustrezno zaposlitev; nekaj geologov bi lahko še takoj zaposlili.

Kar slišimo pri drugih društvih glede društvenega dela, velja tudi za naše društvo. Večine se loteva neka preutrujenost, delno tudi nezainteresiranost. Vse delo leži na ramah nekaj odbornikov, ostali pa se mu bolj ali manj odmikajo, češ da imajo preveč drugega dela. Mirno upam reči, da so tudi tisti, ki delajo v društvu, preobloženi z delom in mislim, da bi mogoče tudi drugi le dobili kako uro časa za svoje strokovno društvo. So pa tudi taki, ki jih skoraj ni videti na strokovnih sestankih, pri predavanjih, diskusijskih večerih in na ekskurzijah, kjer bi zvedeli o najnovejših izsledkih geološke vede in izpopolnjevali svoje znanje. Želim, da bi v bodoče večkrat videli v naši sredi tudi tiste, predvsem mlajše, ki jih doslej ni bilo. V društvenem krogu naj bi se pogovorili o težavah pri delu, ki jih je nič koliko; tu naj bi izmenjavali svoje mnenja in poglobljali znanje.

Na koncu svojega poročila čutim še prijetno dolžnost, da se v imenu odbora iskreno zahvalim Svetu za kulturo in prosveto za subvencijo 70.000 dinarjev.

Poročilo tajnika

A. Grimšičar

V poslovnem letu od 4. novembra 1957 do danes je društvo odposlalo 41 dopisov, prejelo pa jih je 23. Vabila na občni zbor niso všteta.

Odbor je imel 5 rednih in 2 izredni seji. Na rednih sejah je obravnaval tekoča vprašanja v zvezi s predavanji, ekskurzijami, publicistično dejavnostjo, srednješolskimi problemi itd. Na izrednih sejah je obravnaval Predlog statuta Naravoslovne fakultete, predvsem učne načrte in teze Zakona o geološki službi v FLRJ. Geološka društva iz drugih republik so se zanimala za učne načrte za geologijo pri nas. Prav tako je prosilo naše društvo za učne načrte za geologijo v Beogradu in Zagrebu ter jih tudi dobilo. Več dopisov je bilo v zvezi z zamenjavo publikacij.

Za nove člane Slovenskega geološkega društva so bili sprejeti: prof. dr. Anton Melik, ing. Božena Pugelj, dipl. geol. Stanko Buser, prof. Janko Presker, dipl. geol. Dragica Kerčmar in prof. Branko Šinkovec. Društvo je skušalo ugotoviti tudi zaposlitev svojih članov in ugotovilo, da jih 38 dela pretežno v prosvetni službi, 30 na raznih zavodih in inštitutih, 16 v podjetjih, 12 pretežno v teoretsko-znanstveni stroki, 2 v upravni službi, 2 nimata geološkega področja dela, 2 sta pri vojakihi, medtem ko za dva zaposlitev ni znana.

Po anketi iz preteklega leta je pri Geološkem zavodu še več prostih delovnih mest za geologe. Eno prosto mesto je pri podjetju Kraški marmor v Sežani, premogovnik Zagorje pa bo rabil enega geologa l. 1962.

Poročilo referenta za predavanja

R. Pavlovec

V poslovnem letu 1957/58 smo imeli naslednja predavanja in diskusijske večere:

4. 12. 1957: Mirko Kambič — Rajko Pavlovec: Velika jezera in Niagarski slapovi v luči geologije in barvne fotografije.

11. 12. 1957: Alojz Hrovat: Zanimivosti pri gradnji avtomobilске ceste Ljubljana—Zagreb.

18. 12. 1957: Diskusijski večer o načrtih za novo ureditev mineraloških in geoloških zbirk v ljubljanskem Prirodoslovnem muzeju (referenta sta bila Ernest Faninger in Franc Cimerman).

8. 1. 1958: Božo Škerlj — Anton Ramovš: Yellowstonski narodni park v luči geologije in barvne fotografije.

13. 1. 1958: Diskusijski večer o stratigrafski nomenklaturi (vodil ga je Dušan Kuščer).

15. 1. 1958: Diskusijski večer o predlogu statuta Naravoslovne fakultete in o učnih načrtih za geologijo (vodil ga je Ivan Rakovec).

29. 1. 1958: Anton Grimšičar: Naši kamnolomi in kvaliteta kamna.

10. 2. 1958: Nadaljevanje diskusije o stratigrafski nomenklaturi (vodil ga je Dušan Kuščer).

26. 2. 1958: Franc Osole: Analiza pleistocenskih jamskih sedimentov.

12. 3. 1958: Albin Stritar: Najbolj razširjene petrogene talne oblike v Sloveniji.

26. 3. 1958: Ana Budnar-Tregubov: Mikropaleobotanična raziskovanja naših premogov.

Skupno z Geološkim zavodom Ljubljana in Geološko-paleontološkim inštitutom ljubljanske Univerze sta bila organizirana še diskusijska večera:

1. O osnutku zakona o geološki službi,
2. O predlogu standarda za geološko karto.

Skoraj vsa predavanja in diskusijski večeri so v celoti ali v izvlečku tiskana že v tej številki revije »Geologija«, deloma pa bodo objavljeni v naslednji številki.

Poročilo blagajnika

F. Drobne

V poslovnem letu 1957/58 je imelo društvo 24.479 din izdatkov in 82.185 din dohodkov.

Izdatki:

1. pisarniški material	958
2. oglasi v časopisih	5.356
3. honorar za predavanja	1.000
4. čiščenje — snažilka	1.000
5. izdelava diapozitivov	1.205
6. izdelava diplom za častne člane društva	3.230
7. ekskurzija na Lubnik in na Goriška brda	11.730
Skupaj	24.479

Dohodki:

1. subvencija Sveta za znanost in kulturo	70.000
2. članarina	10.425
3. prodaja 6 zbornikov	1.760
Skupaj	82.185

Če odštejemo subvencijo, vidimo, da izdatki društva znatno presegajo dohodke, kateri so v glavnem vezani na pobiranje članarine in razprodajo zbornikov I. jugoslovanskega geološkega kongresa na Bledu.

Dohodki brez subvencije so torej znašali 12.185 dinarjev, izdatkov pa je bilo v tem času za 24.479 dinarjev. Torej ima društvo dvakrat več izdatkov kot pa rednih dohodkov.

Hranilniška služba:

V Mestni hranilnici ljubljanski, kjer ima Geološko društvo odprt tekoči račun, imamo naloženih 178.780 dinarjev; če k temu prištejemo še denar iz ročne blagajne, razpolaga Slovensko geološko društvo s 185.961 dinarji gotovine.

Poročilo komisije za standard geološke karte

M. Pleničar

Ker je bil predlog za standard že lansko leto izdelan in predložen vsem geologom na Geološkem kongresu v Sarajevu, ni imela komisija za izdelavo standarda letos posebnega dela. Treba je bilo le še poslati zadnje pripombe Zvezni komisiji za standardizacijo pri Zveznem izvršnem svetu, ki bi standard dokončno potrdila.

Potrebno bi bilo standard razmnožiti, da pride v roke vsem članom. Zaradi pomanjkanja risarjev tega doslej nismo mogli izvršiti.

Ker smo letos dobili že prve kredite od Zveznega geološkega zavoda za izdelavo regionalne geološke karte FLRJ, smo v avgustu letošnjega leta pričeli s kartiranjem. Žal je bila pogodba pozno sklenjena in zato ni bilo mogoče dobiti zadostnega števila sodelavcev. Letošnji kredit ne bo v celoti izkoriščen. Naslednje leto naj bi se vključilo v to delo več geologov.

Kot rečeno, smo delali po novem standardu, vendar še ne bi mogli reči, v kolikšni meri je uporaben. Terensko delo samo namreč še ne pokaže vseh pomanjkljivosti. Ob koncu leta, ko bodo karte in profili izdelani, bomo lahko kaj več povedali. Takrat tudi mislimo sklicati širši sestanek, na katerem bomo o tem razpravljali, hkrati pa predvideli možnosti za novo kartiranje v letu 1959. Predvidene so karte Postojna, Cerknica, Litija, Lenart, Puconci, Kobilje ter obmejne karte Radgona, Srebrni breg in Budinci.

Poročilo komisije za geološko nomenklaturu

D. Kuščer

V letošnjem letu se je delo komisije omejilo na stratigrafsko nomenklaturu. V okviru predavanja Geološkega društva sta bila dva diskusijska večera, na katerih so člani društva razpravljali o tej temi na podlagi referata o stratigrafskem sistemu in stratigrafski nomenklaturi, ki je izšel v 4. knjigi »Geologije«.

V nekaterih osnovnih principih se ta referat ne strinja s predlogom standarda osnovne geološke karte Jugoslavije, pri sestavljanju katerega je društvo sodelovalo. Ne bi bilo primerno, da bi društvo skoraj istočasno zavzelo različni stališči pri podobnih vprašanjih, zato referat ni objavljen kot poročilo komisije, temveč kot publikacija avtorja tega referata.

Drugo delo, ki je v zvezi s stratigrafsko nomenklaturο in sedaj v tisku, je začetek slovenskega stratigrafskega slovarja (A. R a m o v š). Tudi ta ne bo izšel v okviru komisije za geološko nomenklaturο, ker je bil že pripravljen, preden je bila izvoljena ta komisija.

Poročilo sekcije za srednješolski pouk geologije

H. U s

V poslovnem letu 1957/58 je bila sekcija ves čas v stikih s predavatelji geologije na gimnazijah in z Okrajnim svetom za šolstvo. Na splošno moremo ugotoviti, da pouk geologije še ni tak kot si ga želimo, kajti predavatelji pogosto niso šolani geologi in tudi pri največjem naporu ne morejo dati dijakom dovolj živega znanja. Z učbenikom za geologijo pa bo znatno olajšano delo predavateljem kakor tudi učenje dijakom.

Za izpopolnitev svojega znanja je sekcija organizirala na pobudo Okrajnega sveta za šolstvo oz. vodje aktiva predavateljev prirodopisa dve celodnevni ekskurziji. Prva je bila v oktobru lanskega leta v Rakovo dolino. Vodil jo je dr. A. R a m o v š. Druga pa je bila konec septembra letos v okolico Črnega Kala. Vodila sta jo asist. R. P a v l o v e c in geolog A. G r i m š i č a r. Obe ekskurziji sta lepo uspeli in udeleženci želijo še več takih ekskurzij.

Pereče je postalo vprašanje pouka geologije v bodoči gimnaziji. S šolskim letom 1958/59 je stopil v veljavo novi šolski zakon in z njim tudi nov učni načrt. V tem načrtu geologija ni predvidena. Naloga društva je, da poskrbi, da bo obdržala geologija svoje mesto med učnimi predmeti. Člani sekcije so bili glede tega že na republiškem Svetu za šolstvo in naleteli na polno razumevanje.